

АНОТАЦІЯ

Соловей Ю. О. Державний контроль в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти в Україні (друга половина XX – початок XXI ст.). Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького МОН України. Черкаси, 2021.

У дисертації здійснено теоретичний аналіз проблеми та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає в систематизації й узагальненні питань щодо розбудови системи державного контролю в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти в Україні другої половини XX – початку XXI ст. для застосування педагогічно цінної інформації в умовах сьогодення та експериментальній перевірці системи формування здатності майбутнього директора ЗДО до здійснення внутрішнього моніторингу на сучасному етапі розвитку вищої освіти.

У першому розділі – «Теоретичні основи державного контролю в системі управління дошкільною освітою (друга половина XX століття)» – реалізовано історико-теоретичний аналіз стану вивчення проблеми державного контролю в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти України, проаналізовано базові поняття дослідження, запропоновано авторське визначення терміносполуки «державний контроль у галузі дошкільної освіти», схарактеризовано методологію дослідження, визначено тенденції дослідження генезису проблеми державного контролю в системі управління дошкільною освітою (друга половина XX століття), розкрито етапи становлення державного контролю в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти другої половини XX століття.

Установлено, що державний контроль за дошкільною освітою забезпечує повноцінну роботу закладів дошкільної освіти і становить основну функцію державного управління. Окреслено історичні факти

розбудови різних типів закладів дошкільної освіти та з'ясовано, що друга половина ХХ століття (1940 – 1950 рр.) характеризувалася як епоха боротьби з безпритульністю та створенням так званих «дитячих осередків». Досліджено, що позитивним етапом у розвитку мереж закладів дошкільної освіти загалом та контролю зокрема стало проведення місцевих, республіканських і всесоюзних оглядів закладів дошкільної освіти (перший огляд ЗДО в Україні проведено у травні – червні 1960 року).

Методологічним підґрунтям дослідження проблеми державного контролю в управлінні діяльністю закладами дошкільної освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) обрано системно-хронологічний, парадигмальний, регіональний, історіографічний та джерелознавчий підходи. Дослідження процесу державного контролю в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти в Україні у другій половині ХХ – початку ХХІ століття вимагало врахування принципу історизму, об'єктивності та системності.

Під час дослідження виявлено основні тенденції генезису проблеми державного контролю в управлінні діяльністю закладами дошкільної освіти в Україні (друга половина ХХ століття). Виокремлено й схарактеризовано етапи генезису обраної проблеми відповідно до визначеного критерію (якість діяльності системи дошкільної освіти): перший етап – відбудова системи дошкільної освіти (1943–1959 рр.); другий етап – становлення системи громадського огляду ЗДО України (1960–1969 рр.); третій етап – зростання мереж ЗДО, поступове розв'язання проблеми з кількістю закладів дошкільної освіти (1970–1989 рр.); четвертий етап – радикальні зміни в системі управління дошкільною освітою (1990–2000 рр.).

У другому розділі – «Сучасна парадигма державного контролю в управлінні закладів дошкільної освіти в Україні на початку ХХІ ст.» – окреслено сучасний стан державного контролю в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти України та схарактеризовано міжнародний досвід державно-громадського управління розвитком дошкільної освіти.

З'ясовано, що сучасна система управління дошкільною освітою формувалася в контексті її розвитку. Система щодо розв'язання цієї проблеми обґрунтована інтенсивними процесами формування національної гілки законодавства, зокрема законодавства в галузі економіки, дошкільної освіти і виховання та управління цими процесами.

Встановлено, що сучасна гуманізація освітнього процесу потребує підготовки не лише нового вихователя, а й нового директора, який буде вправно здійснювати внутрішній моніторинг якості дошкільної освіти та стежити за нововведеннями, які приймає держава для ефективного розвитку системи дошкільної освіти.

У процесі дослідження розкрито основні напрями розвитку державного контролю в управлінні діяльністю закладами дошкільної освіти в Україні (початок XXI століття). Відповідно до визначеного критерію – якість діяльності системи дошкільної освіти – виокремлено й схарактеризовано етапи державного контролю в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти України: перший етап – відродження дошкільної освіти як такої, що надає свої права та визначає певні обов'язки (2001–2002 рр.); другий етап – посилення уваги до розвитку управління в галузі дошкільної освіти (2003–2009 рр.); третій етап – оптимізація, узагальнення, пошук нових ідей у галузі державного контролю в управлінні діяльністю ЗДО (2010–2016 рр.); четвертий етап – модернізація системи дошкільної освіти та державного контролю (нагляду) за її діяльністю (2017–2020 рр.).

Виявлено принципи організації державного контролю, що забезпечують ефективне управління діяльністю вітчизняних закладів дошкільної освіти. Серед принципів організації державного контролю виділено: принцип автономії та самоврядування, принцип поєднання зовнішнього і внутрішнього контролю, принцип соціальної детермінації контролю, принцип зворотного зв'язку, принцип наступності й перспективності, принцип науковості контролю, принцип професійності суб'єктів контролю, принцип невторчання органу державного контролю в

статутну діяльність об'єкта, якщо вона здійснюється в межах закону, забезпечує дотримання прав та інтересів об'єкта контролю, принцип плановості та принцип незалежності.

У дисертації подано докладну характеристику функціонування типів закладів дошкільної освіти; виокремлено форми державного контролю в системі функціонування та розвитку закладів дошкільної освіти в різні вікові періоди (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): перевірка діяльності закладу дошкільної освіти щодо професійної компетентності вихователів дітей дошкільного віку, інспектування діяльності ЗДО, державна атестація, моніторинг. Проаналізовано типи внутрішнього контролю в управлінні закладом дошкільної освіти, як-от: тематичний, фронтальний, оперативний та порівняльний контроль. Досліджено основні методи державного контролю (спостереження, педагогічне обстеження рівня розвитку дітей, вивчення та аналіз педагогічної документації, опитування (бесіда та анкетування педагогів, батьків; бесіди з дітьми; інтерв'ювання), тестування педагогічного персоналу, хронометраж) та методи управління освітою (економічні, організаційно-адміністративні, соціально-психологічні).

Запропоновано інноваційні методи під час проведення державного контролю в закладі дошкільної освіти, зокрема фокус-групи, мета-план, евристичну бесіду, скрайб-презентацію, комп'ютерне тестування професійної компетентності педагогічних працівників.

У дослідженні схарактеризовано міжнародний досвід державно-громадського управління розвитком дошкільної освіти (Франція, Польща, Бельгія, Великобританія, Литва, Сполучені Штати Америки, Республіка Руанда, Об'єднана Республіка Танзанія) та встановлено, що закордонні інтеграційні процеси впливають на формування нових вимог до системи функціонування національної системи державно-громадського управління, які мають стати ефективним та дієвим засобом державно-громадського управління України, сприяти відкритості та прозорості в розвитку суспільних відносин тощо.

У третьому розділі – «Ефективність здійснення внутрішнього моніторингу як чинник державного контролю в управлінні діяльністю закладом дошкільної освіти» простудійовано навчальні плани, які дозволили схарактеризувати основні складники, що сприяють формуванню здатності майбутнього директора ЗДО до здійснення внутрішнього моніторингу в системі педагогічної освіти; запропоновано авторське визначення терміносполуки «здатність майбутнього директора ЗДО до здійснення внутрішнього моніторингу»; схарактеризовано мету, завдання, методи й результати педагогічного експерименту.

У ракурсі проблематики дослідження проаналізовано навчально-методичне забезпечення, що сприяє підвищенню рівня здатності майбутнього директора ЗДО до здійснення внутрішнього моніторингу. У процесі аналізу з'ясовано, що в галузі дошкільної освіти недостатньо сучасного навчально-методичного забезпечення. Отримані результати сприяли розробленню та впровадженню дистанційного спецкурсу, який спрямовано на розкриття основних аспектів управління, контролю та моніторингу у сфері дошкільної освіти.

На констатувальному етапі експерименту за допомогою діагностичних методів (спостереження, опитування, анкетування) визначено початковий рівень сформованості здатності майбутніх директорів ЗДО до здійснення внутрішнього моніторингу закладів дошкільної освіти. На формувальному етапі обґрунтовано ефективні прийоми, форми і методи формування здатності майбутніх директорів ЗДО до здійснення внутрішнього моніторингу закладів дошкільної освіти, що реалізовані за допомогою впровадження дистанційного спецкурсу «Моніторинг якості дошкільної освіти».

Проведено контрольні зрізи, що допомогло вивчити ефективність системи формування здатності студентів – майбутніх директорів закладів дошкільної освіти – до здійснення внутрішнього моніторингу якості дошкільної освіти.

Перевірка достовірності отриманих експериментальних даних за допомогою критерію Вілкоксона та критерію Стьюдента підтвердила ефективність системи формування здатності майбутніх директорів закладів дошкільної освіти до здійснення внутрішнього моніторингу якості дошкільної освіти.

Визначено перспективні вектори формування здатності до здійснення внутрішнього моніторингу майбутніх директорів закладів дошкільної освіти в умовах сучасної системи вищої освіти України. Ці вектори представлено у дворівневій холистичній структурі: внутрішньоуніверситетській (на рівні кафедр, інститутів/факультетів, університету) та регіональній (обласна адміністрація, департамент освіти, об'єднання стейкхолдерів/роботодавців, заклади дошкільної освіти приватної та державної форм власності).

Першим напрямом формування здатності до здійснення внутрішнього моніторингу майбутніх директорів закладів дошкільної освіти в умовах сучасної системи вищої освіти України на внутрішньоуніверситетському рівні визначено поетапне виконання різних видів науково-методичної та науково-організаційної роботи закладу вищої освіти.

Другий перспективний вектор діяльності сучасного закладу вищої педагогічної освіти в контексті досліджуваної нами проблеми пов'язаний із упровадженням компетентнісного підходу через поетапне застосування інноваційних форм і методів науково-методичної роботи для розвитку вміння майбутнього директора ЗДО вирішувати проблеми, як стандартні, так і нестандартні, що виникатимуть у професійній діяльності.

Третій перспективний вектор формування здатності до здійснення внутрішнього моніторингу якості дошкільної освіти майбутніх директорів закладів дошкільної освіти – збагачення змісту певних дисциплін відповідними змістовими модулями та темами, що стосуються управління в дошкільній освіті.

Четвертий перспективний вектор діяльності закладу вищої освіти – створення, підтримка й активне функціонування освітнього інформаційно-

комунікаційного середовища навчального закладу, зміст якого враховує особливості формування здатності до здійснення внутрішнього моніторингу якості дошкільної освіти майбутніх директорів закладів дошкільної освіти.

Наголошено, що для відстеження стану та динаміки результативності формування зазначеної здатності в майбутніх директорів закладів дошкільної освіти варто враховувати регіональний контекст.

Узагальнено перспективні вектори формування здатності до здійснення внутрішнього моніторингу майбутніх директорів закладів дошкільної освіти: опанування дисциплінами управлінського спрямування; розширення змістових модулів з тем історіографії становлення державного контролю та загальних професійних навичок директорів ЗДО; уведення сучасних дефініцій управлінського спрямування у відповідні змістові модулі; розроблення словника управлінських термінів і понять; урізноманітнення видів практик на ОС «Магістр»; організація регіональних кафедральних конференцій із залученням провідних директорів ЗДО, створення кафедральних блогів (Instagram, Facebook, Telegram тощо), інтернет-платформ; залучення здобувачів до самостійного опрацювання дистанційних спецкурсів, перегляду навчальних вебінарів; уведення до ОПП факультативних дисциплін, спецсеминарів; організація позааудиторної виховної роботи зі здобувачами (гуртки, екскурсії) тощо; систематичне забезпечення науково-методичного супроводу підготовки студентів-майбутніх директорів закладів дошкільної освіти до здійснення внутрішнього моніторингу якості дошкільної освіти; організація освітнього процесу спільно з досвідченими управлінцями у сфері дошкільної освіти; упровадження передового педагогічного досвіду та інтенсифікації форм його впровадження; підготовка Всеукраїнських симпозіумів, конференцій, хакатонів; ініціювання майстер-класів управлінського спрямування для здобувачів вищої освіти; проведення моніторингових досліджень, що впливають на формування здатності здобувачів вищої освіти до здійснення внутрішнього моніторингу якості дошкільної освіти.

Наголошено, що проведене дослідження не претендує на вичерпний аналіз порушеної проблеми і передбачає подальше вивчення: генезису законодавчої бази державного контролю системи дошкільної освіти щодо діяльності закладів дошкільної освіти; зарубіжної практики державного контролю в управлінні діяльністю ЗДО; механізму забезпечення державно-громадського контролю як стратегії управління закладами дошкільної освіти в Україні; прогресивних ідей вітчизняного досвіду щодо формування здатності майбутніх директорів закладів дошкільної освіти України до здійснення внутрішнього моніторингу для обґрунтування можливостей його використання в сучасних умовах реформування української освітньої системи.

Ключові слова: дошкільна освіта, контроль, державний контроль, управління, майбутній директор закладу дошкільної освіти, підготовка майбутнього директора закладу дошкільної освіти.

Solovei Y.O. State control in the management of preschool education institutions in Ukraine (second half of the 20th - beginning of the 21st century).

Qualification work on the rights of the manuscript.

A dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy on a specialty 011 – Educational, Pedagogical Sciences. Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. Cherkasy, 2021.

The dissertation provides a theoretical analysis of the problem and proposes a new solution to the scientific problem, which is to systematize and generalize issues of building a system of state control in the management of preschool education institutions (PEI) in Ukraine in the second half of the 20th - early 21st century for the application of pedagogically valuable information in today's conditions and experimental verification of the system of forming the ability of the

future PEI director to perform internal monitoring at the present stage of higher education development.

The first section “Theoretical foundations of state control in the management of preschool education (second half of the 20th century)” focuses on historical and theoretical analysis of the problem of state control in the management of preschool education in Ukraine, the analysis of the basic research concepts, the author’s definition of the term “state control in the field of preschool education”, the characteristics of the research methodology, trends in the genesis of the problem of state control in the management of preschool education (second half of the 20th century), stages of state control in the management of preschool education in the second half of the 20th century.

It is established that the state control over preschool education ensures the full operation of preschool education institutions and is the main function of public administration. The historical facts of the development of different types of preschool institutions are outlined, and it is found that the second half of the 20th century (1940-1950) is characterized as an era of struggle against homelessness and the creation of so-called “children's centers”. It is investigated that a positive stage in the development of networks of preschool education institutions, in general, and control, in particular, was the local, national and all-Union inspection of preschool education institutions (the first inspection of preschool education in Ukraine was conducted in May-June 1960).

Systematic-chronological, paradigmatic, regional, historiographical and source-based approaches have been chosen as the methodological basis for the study of state control in the management of preschool education institutions in Ukraine (second half of the 20th - beginning of the 21st century). The study of the process of state control in the management of preschool education in Ukraine in the second half of the 20th - early 21st century requires consideration of the principles of historicism, objectivity and systematics.

The study reveals the main trends in the genesis of the problem of state control in the management of preschool education in Ukraine (second half of the

21st century). The stages of genesis of the chosen problem are highlighted and characterized according to the defined criterion (work quality of preschool education system): the first stage is reconstruction of preschool education system (1943–1959); the second stage is the formation of public inspection system of PEI in Ukraine (1960–1969); the third stage is the growth of PEI networks, the gradual solution of the problem with the number of preschool education institutions (1970–1989); the fourth stage is radical changes in the management system of preschool education (1990–2000).

In the second section “Modern paradigm of state control in the management of preschool education in Ukraine in the early 21st century”, the current situation of state control in the management of preschool education institutions of Ukraine is outlined, and international experience of state and public management of preschool education development is characterized. It was found that the modern system of preschool education management was formed in the context of its development. The system for solving this problem is justified by intensive processes of formation of the national branch of legislation, in particular legislation in the field of economics, preschool education and upbringing, and management of these processes. It is found that the modern humanization of the educational process requires the training of not only a new educator, but also a new director who will skillfully control the quality of preschool education and monitor the innovations adopted by the state for effective development of preschool education.

The study reveals the main directions of development of state control in the management of preschool education in Ukraine (early 21st century). The stages of state control in the management of preschool education in Ukraine are identified and characterized according to the defined criterion of the quality of preschool education: the first stage is the revival of preschool education as one that provides its rights and defines certain responsibilities (2001–2002); the second stage is increasing attention to the development of management in the field of preschool education (2003–2009); the third stage is optimization, generalization, search of new ideas in the field of the state control in management of the PEI activities

(2010–2016); the fourth stage is the modernization of the system of preschool education and state control (supervision) over its activities (2017–2020).

The principles of the organization of the state control providing effective management of domestic institutions of preschool education are revealed. The principle of autonomy and self-government, the principle of combining external and internal control, the principle of social determination of control, the principle of feedback, the principle of continuity and prospects, the principle of scientific control, the principle of professionalism of control subjects, the principle of non-interference of the state control body in the statutory activity of the object, if it is carried out within the law, ensures compliance with the rights and interests of the object of control, the principle of planning and the principle of independence are among the principles of state control.

The dissertation presents a detailed description of functioning of the PEI types, highlights the forms of state control in the system of functioning and development of preschool education institutions in different age periods (second half of the 20th - beginning of the 21st century): inspection of preschool education institution on professional competence of educators for preschool children, the activities of PEI, state certification, monitoring. The types of internal control in the management of preschool education, namely thematic, frontal, operational and comparative control, are analyzed. The main methods of state control (observation, pedagogical assessment of the level of children's development, study and analysis of pedagogical documentation, surveys (interviews and questionnaires of teachers, parents; conversations with children; interviews), testing of teaching staff, timing) and methods of education management (economic, organizational and administrative, social and psychological) are studied.

Innovative methods during the state control in the preschool institution, including focus groups, meta-plan, heuristic conversation, scribe-presentation, computer testing of professional competence of teachers, are proposed.

The study characterizes the international experience of state and public management of preschool education development (France, Poland, Belgium, Great

Britain, Lithuania, the United States, the Republic of Rwanda, the United Republic of Tanzania) and finds that foreign integration processes affect the formation of new requirements for functioning of the national system of state and public management that should become an effective and efficient means of state and public management of Ukraine, promote openness and transparency in the development of public relations, etc.

The third section “Effectiveness of internal monitoring as a factor of state control in the management of preschool education” focuses on the study of curricula, which allow to characterize the main components that contribute to the ability formation of the future PEI director to perform internal monitoring in the system of pedagogical education; the author’s definition of the term combination “ability of the future PEI director to perform internal monitoring” is offered; the purpose, tasks, methods and results of pedagogical experiment are characterized.

From the perspective of the research issues, the educational and methodological support that helps to increase the level of ability of the future PEI director to perform internal monitoring, is analyzed. The analysis shows that there is insufficient modern educational and methodological support in the field of preschool education. The obtained results contribute to the development and implementation of a distance special course, which is aimed at revealing the main aspects of management, control and monitoring in the field of preschool education.

The ascertaining stage of the experiment with the help of diagnostic methods (observation, survey, questionnaire) determines the initial level of formation of the ability of future PEI directors to perform internal monitoring of preschool education institutions. The formative stage helps to substantiate effective forms and methods of forming the ability of future PEI directors to perform internal monitoring of preschool education institutions, which is implemented through the introduction of a remote special course “Monitoring the quality of preschool education”.

Control observations, which helped to study the effectiveness of the system of forming the ability of students - future PEI directors - to perform internal monitoring of the quality of preschool education, were conducted.

Reliability verification of the obtained experimental data using Wilcoxon's test and Student's test confirmed the effectiveness of the system of forming the ability of future PEI directors to perform internal monitoring of the quality of preschool education.

Promising vectors of ability formation to perform internal monitoring of the future PEI directors in the conditions of modern system of higher education of Ukraine are determined. These vectors are represented in a two-level holistic structure: intra-university (at the level of departments, institutes/faculties, university) and regional (regional administration, education department, stakeholder/employer association, private and state preschools).

The first direction of forming the ability to perform internal monitoring of future PEI directors in the modern system of higher education of Ukraine at the intra-university level is the gradual implementation of various types of scientific-methodological and scientific-organizational activities of higher education.

The second promising vector of activities of a modern institution of higher pedagogical education in the context of our research problem is related to the introduction of a competency approach through the gradual application of innovative forms and methods of scientific and methodological work to develop the ability of future PEI director to solve problems, both standard and non-standard, that will arise in professional activities.

The third promising vector of forming the ability of future PEI directors to perform internal monitoring of preschool education quality is to enrich the content of certain disciplines with appropriate content modules and topics related to management in preschool education.

The fourth promising vector of higher education institution is the creation, support and active functioning of the educational information and communication environment of the educational institution, the content of which takes into account

the peculiarities of forming the ability of future preschool directors to monitor the quality of preschool education.

It is emphasized that in order to monitor the status and dynamics of the effectiveness of the formation of this ability in future PEI directors, the regional context should be taken into account.

The promising vectors of forming the ability to perform internal monitoring of future PEI directors are generalized. They are: mastering the disciplines of management direction; enriching the content modules on the topics of historiography of state control and general professional skills of PEI directors; introducing the modern definitions of management in the relevant content modules; developing a dictionary of management terms and concepts; diversifying the types of practices at Master of Education Degree Programmes; organizing regional departmental conferences with the involvement of leading PEI directors, creating departmental blogs (Instagram, Facebook, Telegram, etc.), Internet platforms; involving applicants in independent study of remote special courses, watching educational webinars; introducing optional disciplines and special seminars to Education Degree Programme; organizing extracurricular educational activities with applicants (clubs, excursions), etc.; providing scientific and methodological support for the preparation of students-future PEI directors to perform internal monitoring of preschool education quality; organizing educational process together with experienced managers in the field of preschool education; introducing advanced pedagogical experience and intensifying its implementation forms; preparing All-Ukrainian symposiums, conferences, hackathons; initiating master classes of management direction for applicants for higher education; conducting monitoring studies that affect the formation of the ability of higher education students to perform internal monitoring of preschool education quality.

It is emphasized that the study does not claim to be a comprehensive analysis of the problem and provides for further study: the genesis of the legislative framework of state control of the preschool education system in relation to the activities of preschool education institutions; foreign practice of state control in the

management of PEI; mechanism for ensuring state and public control as a strategy for managing preschool education institutions in Ukraine; progressive ideas of domestic experience on the formation of the ability of future directors of preschool education institutions of Ukraine to perform internal monitoring in order to substantiate the possibilities of its use in the current conditions of reforming the Ukrainian educational system.

Key words: preschool education, control, state control, management, future director of preschool education institution, preparation of future director of preschool education institution.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України

1. **Соловей Ю. О.** Чинники ефективної управлінської діяльності директора закладу дошкільної освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»: зб.наук. пр.*, 2018. № 2 (43). С. 265–270.
2. **Соловей Ю. О.** Зарубіжний досвід управління системою дошкільної освіти. *Освітні обрії*, 2019. № 2 (49). С.49–54.
3. **Соловей Ю. О.** Стан розроблення проблеми державного контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів у вітчизняній теорії й практиці управління освітою. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки: наук. журн.* Черкаси: Черкас. нац. ун-т, 2017. № 11. С.109–114.
4. **Соловей Ю. О.** Механізм забезпечення ефективного контролю як стратегії державного управління закладами дошкільної освіти в Україні. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*, 2017. № 6. С.75–79.
5. **Соловей Ю. О.** Значення емоційної культури директора в управлінні закладом дошкільної освіти. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky*

National university. series «Pedagogical Sciences», 2018. № 10–11. С. 80–85.

6. Ніколаєску І. О., Степанова Н. М., **Соловей Ю. О.** Впровадження дистанційного спецкурсу «Моніторинг якості освіти: державний контроль в управлінні діяльністю закладів дошкільної освіти». *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2020, Том 80, № 6. С. 91–112 (фахове видання категорії «А» у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка) (*Web of Science*) (ESCI)

DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.3739>.

Статті у міжнародних періодичних виданнях

7. **Соловей Ю. О.** Історіографія становлення державного контролю за діяльністю закладів дошкільної освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2018. № 180. С. 48–54.

DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-180VI74-12>

Матеріали і тези конференцій

8. **Соловей Ю. О.** Умови організації ефективного контролю за діяльністю сучасних дошкільних навчальних закладів. *Людина та соціум: сучасні проблеми взаємодії (психологічні та педагогічні аспекти)*: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 22–23 вересня 2017 р.) Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота, 2017. С. 52–54.
9. **Соловей Ю. О.** Типи дошкільних навчальних закладів в Україні в історії та практиці ідей про дошкільне виховання. *Сучасне дошкілля у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*: збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 27–28 вересня, 2017 р.). Черкаси, 2017. С. 146–150.
10. **Соловей Ю. О.** Принципи державного контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів як основної функції управління у галузі дошкільної освіти. *International research and practice conference*

- «Modern methods, innovations and operational experience in the field of psychology and pedagogics»*: Conference proceedings (Lublin, October 20–21, 2017). Lublin: Izdavniceiba «Baltija Publishing», 2017. С. 132–135.
11. **Соловей Ю. О.** Проблема впровадження державного контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів у працях відомих науковців. *Наукова дискусія: питання педагогіки та психології*: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 1–2 грудня 2017 р.). Київ, 2017. С. 101–103.
  12. **Соловей Ю. О.** Державне управління у галузі дошкільної освіти в Україні: теоретичний аспект. *Сучасне дошкілля у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси 2–3 жовтня 2018 р.). Черкаси, 2018. С. 90–94.
  13. **Соловей Ю. О.** Моніторинг якості дошкільної освіти як комплексна система в управлінні закладом дошкільної освіти. *Збірник наукових праць (за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Лабіринти реальності»)*. Монреаль: СРМ «ASF», 2018. С.115–118.
  14. **Соловей Ю. О.** Державний контроль в управлінні закладами дошкільної освіти в Україні. *Розвиток професіоналізму сучасного педагога в постнекласичній парадигмі*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 9–10 квітня 2019 р.). Черкаси, 2019. С. 36–37.
  15. **Соловей Ю. О.** Сучасні тенденції підготовки майбутніх директорів закладів дошкільної освіти України. *Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти*: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 210–212.

16. **Y. Solovey** Professional development of preschool director. *Modern science and practice*: the 15 th International scientific and practical conference (Varna, 4–5 May 2020). Varna, Bulgaria, 2020. P. 50–53.
17. **Соловей Ю. О.** Підготовка магістрів спеціальності «Дошкільна освіта» до управлінської діяльності в дошкільній освіті. «Освіта і наука: глобальні тренди і перспективи розвитку»: заочна дискусійна панель, (м. Черкаси, 14 травня 2020 р.). Черкаси, 2020. С. 153–156. URL: http://doshkilly.at.ua/avatar/osvita/zbirnik_diskusii-na_panel-2020.pdf
18. **Соловей Ю.О.** Дистанційний спецкурс «Моніторинг якості дошкільної освіти» як засіб підвищення професіоналізму майбутніх директорів закладів дошкільної освіти. *Modern problems in science*: the VIII th International scientific and practical conference (Prague, 9–12 November, 2020). Prague, Czech Republic, 2020. С. 485–487.

Навчально-методичні посібники

19. Моніторинг якості дошкільної освіти: навчально-методичний посібник / Автор-укладач **Ю. О. Соловей**. Черкаси, 2018. 116 с.

Навчально-довідкові посібники

20. Тлумачний словник для майбутніх та діючих директорів закладів дошкільної освіти / уклад.: **Ніколаєску І. О., Соловей Ю. О.** Навчально-довідковий посібник. Черкаси, 2019. 33 с.